

JÄRJESTÖJEN OSALLISTUMINEN KASTE-OHJELMAAN KAUDELLA 2008 – 2011 JA NÄKÖKULMIA TULEVALLE OHJELMAKAUDELLE

Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto (5/2011)

Juha Pantzar, Riitta Särkelä ja Marja Vuorinen

JÄRJESTÖJEN OSALLISTUMINEN KASTE-OHJELMAAN KAUDELLA 2008 – 2011 JA NÄKÖKULMIA TULEVALLE OHJELMAKAUDELLE

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma Kaste on ollut käynnissä vuodesta 2008. Kaste on STM:n strateginen sosiaali- ja terveystalouden ohjaus- ja työväline alan valtakunnallisen toiminnan kehittämisessä. Kaste-ohjelma linjaa ne toimenpiteet, joiden toteuttamiseen hallitus on sitoutunut sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseksi kullakin ohjelmakaudella. Kaste-ohjelma toimii myös eräänlaisena sateenvarjona muille samaan aikaan käynnissä oleville alan kehittämisohjelmille. Tällä hetkellä käynnissä olevan Kaste-ohjelman kausi kattaa vuodet 2008 – 2011.

Kaste-ohjelma määrittelee sosiaali- ja terveydenhuollon lähivuosien tärkeimmät kehittämistavoitteet samoin kuin ne keskeisimmät toimenpiteet, joilla tavoitteet voidaan toteuttaa. Tavoitteiden toteutumista edistetään laajoilla kehittämishankkeilla, joita tuetaan vuosittain myönnettävillä valtionavustuksilla. Hankkeita hallinnoivat kunnat tai niiden yhteistoimintarakenteet. Kaste-ohjelman toteuttaminen on paljon muutakin kuin kehittämishanketoimintaa, kuten vaikkapa lainsäädännöllisiä muutoksia ja valmistelua sekä poliittista ohjelmatyötä.

Tässä muistiossa keskitytään siihen, 1) miten sosiaali- ja terveystalouden järjestöt ovat olleet mukana KASTE-ohjelman tavoitteiden määrittelyssä ja ohjelman rakenteissa 2) järjestöjen osallistumiseen Kaste-ohjelmaa toteuttaviin kehittämishankkeisiin ja 3) pohditaan näkökulmia järjestöjen osallistumiseen tulevan, toisen KASTE -ohjelmakauden toteutukseen.

1. KASTEEN TAVOITTEET JA RAKENTEET JÄRJESTÖJEN KANNALTA

Sosiaali- ja terveystalouden keskusliitto on ollut koordinoimassa järjestöjen osallistumista KASTE-ohjelman toteuttamiseen ohjelman kirjoittamisesta asti. Tästä työnjaosta on sovittu kahden muun keskusjärjestön Terveystalouden edistämisen keskuksen (Tekry) sekä Sosiaali- ja terveystalouden yhteistyöyhdistys YTY:n kanssa. Ohjelman tavoitteiden määrittely tapahtui yhteistyössä sosiaali- ja terveystalouden ministeriön ja sosiaali- ja terveystalouden toimijoiden kanssa. Ministeriö järjesti eri puolilla Suomea useita kuulemistilaisuuksia, joissa työstettiin sitä, mihin asioihin kyseisen alueen tarpeiden näkökulmasta olisi syytä ohjelmassa keskittyä. STKL järjesti itse ja verkotti järjestöjä osallistujiksi näihin kaikkiin STM:n järjestämiin työkokouksiin ja kuulemistilaisuuksiin alueilla. Järjestöjen omissa työkokouksissa koottiin näitä varten järjestöjen näkemyksiä asioista, jotka tulisi saada osaksi Kaste-ohjelman toteutusta. Kaikki järjestöedustajat olivat viemässä niitä yhdessä eteenpäin. KASTEen tavoitteiden asettaminen tapahtui vuoropuhelun kautta ja ohjautuen alueilla koetuista tarpeista käsin.

STM järjesti myös valtakunnallisesti järjestöille työkokouksen, jossa järjestöillä oli mahdollisuus kommentoida alueellisen prosessin kautta syntyneitä tavoitteita ja niiden toteutumisen arvioimiseen suunniteltuja mittareita. Valtakunnallisten järjestöjen kannalta kuulemistilaisuus pystyttiin järjestämään valitettavasti hyvin myöhäisessä vaiheessa, vain muutamaa päivää ennen kuin ohjelman tavoitteet virallisesti vahvistettiin. Se merkitsi sitä, että muutokset, joita sisältöihin oli mahdollista siinä vaiheessa saada, liittyivät lähinnä vain tavoitteiden muotoiluun. Esimerkiksi uusia tavoitteita ei ollut enää mahdollista esittää. Valtakunnallisessa järjestökuulemisessa järjestöt olisivat halunneet

nostaa tavoitteisiin vahvasti mukaan myös syrjäytymisen katkaisun, ei vain syrjäytymisen ehkäisyn, näkökulman. Järjestökuulemisen vaikutukset näkyvät kuitenkin tavoitteiden uudenaikaisessa muotoilussa. Esimerkiksi osallisuus nousi järjestöjen työkokouksen ehdotusten kautta uutena tavoitteiston osaksi.

Työkokoustyöskentely on jatkunut alkuvaiheen jälkeen säännöllisesti niin itsenäisinä Kaste-kokouksina kuin osana pysyviä alueellisia toimintarakenteita. Tavoitteena on ollut viestin välittäminen valmistelussa olevista asioista ja järjestöjen osaamisen verkottaminen oikeisiin solmukohtiin hankkeiden toteuttamisessa. Työ jatkuu edelleen, sillä kevään 2011 aikana STKL on organisoinut uusia RAY-avusteisia hankkeita suunnitteleville järjestöille työkokouksia, joissa on käsitelty myös Kaste-ohjelman painopisteitä.

Keskusliitto on edustanut järjestöjä hankkeen neuvottelukunnassa sekä alueellisissa johtoryhmissä ja koordinoitunut osaltaan järjestöyhteyden varmistamiseksi luotua kansalaisjaosta. Kansalaisjaoksen kokoonpanoon koottiin edustajat kaikista sosiaali- ja terveysalan kattojärjestöistä sekä niiltä substanssialueilta, joihin ohjelmassa keskityttiin. Kansalaisjaoksen rooli aluejaoksen ja konsernijaoksen rinnalla oli kuitenkin pulmallinen. Sen työskentelyssä oli ongelmana se, että aluejaoksessa ja konsernijaoksessa asiat oli pitkälti jo sovittu, kun ne tulivat kansalaisjaoksen käsittelyyn. Erilliselle kansalaisjaoksen toiminnalle ei löytynyt luontevaa paikkaa, vaan pidettiin perustellumpana, että järjestöt ovat mukana samassa keskustelussa aluejohtoryhmien edustajien kanssa. STKL:n aloitteesta kansalaisjaos ja aluejaos yhdistivät työskentelynsä, jonka myötä järjestöedustajat siirtyivät osaksi laajempaa koordinaatiota ja olivat samassa pöydässä muiden tahojen kanssa. Muutos paransi selkeästi järjestöjen näkemysten esille saamista. Keskusliiton edustaja on toiminut myös järjestöjen edustajana hankkeen asiantuntijasihteeristössä ja osallistunut näin ohjelman käytännön koordinointiin.

Keskusliiton alueilla olevat kehittämispäälliköt puolestaan ovat edustaneet järjestökenttää kaikissa alueellisissa johtoryhmissä alusta alkaen. Heidän tehtäväkseen sovittiin STM:n kanssa toimia alueilla linkkinä ohjelman ja järjestöjen välillä. Ensimmäisen ohjelmakauden aikana kehittämispäälliköt järjestivät lähes 40 työkokousta eri puolilla maata tiedon välittämiseksi paikallisille yhdistyksille ja järjestöjen aluetyöntekijöille KASTEesta. Samalla koottiin myös järjestöjen viestejä alueellisten johtoryhmien käyttöön. Kehittämispäälliköt huolehtivat myös yhdessä KASTEen ohjelmapäälliköiden kanssa siitä, että järjestöt ja niiden rooli näkyivät kaikissa alueellisissa kehittämissuunnitelmissa kuntien rinnalla.

STKL on ohjelman alusta lähtien tehnyt tiivistä yhteistyötä alueellisten ohjelmapäälliköiden kanssa, tiedottanut järjestöille ohjelman etenemisestä, kunnut ja tuonut järjestöjen näkemyksiä alueelliseen päätöksentekoon sekä edistänyt järjestöjen osallisuutta hankkeiden suunnittelussa ja toimeenpanossa.



Kuvio 1 Järjestöt KASTE -ohjelman rakenteissa

2. JÄRJESTÖT JA KASTE-HANKEYHTEISTYÖ

Järjestöjen rooliin Kaste-hankkeissa on vähitellen luotu hyviä yhteistyömalleja. Järjestöt ovat käytännössä mukana hankkeiden toteutuksessa hyvin monenlaisin tavoin. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto kartoitti, millä eri tavoilla sosiaali- ja terveysalan järjestöt osallistuvat tällä hetkellä Kaste-hankkeisiin. Tiedot perustuvat Kaste-hankkeiden hankevastaaville vuonna 2010 lähetettyyn kyselyyn, johon vastasi 14 Kaste-hankkeen ja 43 Kaste-osahankkeen hankevastaavaa.

Järjestöyhteistyö toteutuu sekä käytännön toiminnan että kehittämiseen ja suunnitteluun osallistumisen kautta. Kyselyn ajankohtana käynnissä oli 15 kehittämishanketta. Näiden 15 Kaste-hankkeen ohjausryhmistä suurimmassa osassa (11 hanketta) on mukana järjestöjä. Nämä järjestöt ovat etupäässä valtakunnallisia keskusliittoja. Toimialoiltaan ne edustavat mielenterveystyötä, vanhustenhuoltoa, lastensuojelua ja päihdetyötä. Ohjausryhmissä ovat edustettuina kaikki mielenterveysalan valtakunnalliset keskusjärjestöt, kolme valtakunnallista päihdealan järjestöä sekä kolme lastensuojelun valtakunnallista keskusjärjestöä. Potilas-, kansanterveys- ja vammaisjärjestöjä ei ohjausryhmien jäsenenä vuonna 2010 ollut. Yhdeksän hankkeen ohjausryhmässä järjestöjä on mukana asiantuntijajäsenenä.

Suurimmassa osassa hankkeita (11 hanketta) itse käytännön toteutuksessa on mukana sekä valtakunnallisia että paikallisia järjestöjä. Järjestöjen mukanaolo käytännön toteutuksessa tarkoittaa työryhmissä mukana oloa laajasti, koulutus-, tiedotusyhteistyötä ja asiantuntijuuden vaihtoa. Järjestöistä on hankittu asiantuntijoita kouluttajiksi ja järjestetty yhteisiä seminaareja ja työpajoja ja hankesuunnitelmiin on pyydetty järjestöjen kommentteja. Yhdessä hankkeessa vireillä on yhteistyötöiden luominen esim. maakunnallisen vanhusneuvoston kautta.

”ikäntyneiden neuvontakeskuksissa ja palveluissa tullaan käyttämään vapaaehtoisuustoiminnassa ja vertaistukena sekä työpareina kuntien kanssa yhteistyötä tekeviä järjestöjä.”

Järjestöjen asiantuntemusta hankkeiden toteuttamiseen on hankittu eri tavoin. Yhdellä hankkeella voi olla käytössään useita eri rahoitustapoja. Puolet hankevastaavista ilmoitti, ettei järjestöjen kanssa ole tehty erillistä rahallista sopimusta. Kuuden hankkeen kohdalla järjestön asiantuntemusta on hankittu järjestön oman hankkeen rahoituksella. Viidessä hankkeessa järjestöt ovat mukana

ostopalvelusopimuksella. Kuudessa hankkeessa järjestöjen asiantuntemusta on hankittu KASTE-hankkeen rahoituksella. Yleensä järjestöiltä ostetaan asiantuntijapalveluita ja järjestöt ovat toimineet kumppaneina esim. uusien vertaisryhmien toiminnan kehittämisessä. Järjestöiltä on hankittu sekä ammatillista että kokemusasiantuntijoiden tuottamaa koulutusta. Järjestöiltä on saatettu hankkia esim. jonkin tilaisuuden osavastuun hoitaminen sovituilla korvauksella tai varsinaisella ostopalvelumenettelyllä. Joillain hankekonsortioilla on käytössään kumppanuussopimus, joka pitää sisällään tietyltä järjestöltä ostettavaa koulutusta, asiantuntijapalveluja sekä vastikkeetonta asiantuntijuuden vaihtoa. Yksi kunta mm. ostaa alueelliselta lastensuojelujärjestöltä asiantuntijapalveluna kunnan vertaisryhmä koordinoinnin kehittämisen.

Osahankkeet

Kaikissa 15 laajassa Kaste-hankkeessa oli käynnissä osahankkeita, joista vähän yli puolessa (25 hanketta) ohjausryhmien jäsenenä on järjestöedustajia. Osahankkeista suuri osa on lasten tai perheiden tukemiseen tähtäviä hankkeita ja lähes kaikki osahankkeiden ohjausryhmien jäsenet edustavat lastensuojelujärjestöjä. Muita järjestöjä ylivoimaisesti useimmin hankkeiden ohjausryhmissä on edustaja Mannerheimin lastensuojeluliitosta. Vanhusten palveluja kehittämissä hankkeissa ohjausryhmissä järjestökenttää edustavat vanhus- tai ikäihmisten neuvostot. Yksittäisissä osahankkeissa on edustus paikallisesta mielenterveystoimesta. Vaikka osassa hankkeita kehitetään myös esim. vammaispalveluja, potilas- ja vammaisjärjestöjä ei kyselyyn vastanneiden osahankkeidenkaan ohjausryhmissä ole.

Vaikka ohjausryhmissä on mukana järjestöjä hyvin kapealta järjestösektorilta, järjestökenttä on laajemmin edustettuna osahankkeiden asiantuntijajäsenenä. Asiantuntijajäsenenä osahankkeissa on mukana myös valtakunnallisia vammais- ja potilasjärjestöjä, niiden paikallisia jäsenyhdistyksiä ja paikallisia yhteistyöjärjestöjä. Osahankkeissa on mukana järjestöedustajia myös sosiaali- ja terveyskentän ulkopuolelta, mm. Martoista, monikulttuurisuus- ja liikuntajärjestöistä sekä paikalliseurakunnista.

Puolet osahankkeista arvioi, että järjestöjä osallistuu konkreettisesti hankkeen toteuttamiseen. Järjestöiltä ostetaan asiantuntijapalveluina koulutuksia tai järjestetään niitä yhdessä siten, että kukin toimija vastaa omista kuluistaan.

Järjestöt osallistuvat käytännössä Kaste-hankkeisiin omien ydintoimintojensa kautta. Järjestöt toimivat kumppaneina sekä ammatillisen erityisosaamisen kautta että vapaaehtoisen kansalaistoiminnan organisoijina. Järjestöt toimivat hankkeissa asiantuntijarooleissa, organisoivat vapaaehtoistoimintaa, kouluttavat sekä alan ammattilaisia että koko väestöä. Lastensuojelun hankkeissa järjestöt ovat mukana lastensuojelun edunvalvonnan kehittämistyössä ja kehittämässä perhevalmennuksia, varhaiskasvatusta ja vertaisryhmätoimintoja, järjestämässä koulutapahtumia, perhetapahtumia ja iltapäivätoimintaa. Yhdessä hankkeessa käynnissä on erityinen kansalaistoiminnan kehittämishanke.

Kansanterveysjärjestöjä on mukana terveys- ja hyvinvointipisteissä, omahoitokeskusyhteistyössä, koulujen teemapäivissä ja messuilla. Järjestöistä on hankittu asiantuntija-apua myös kuntien henkilöstölle. Hankkeista ohjataan ihmisiä järjestöjen hoitopalveluiden ja järjestötoiminnan pariin. Järjestöistä on saatu erityisasiantuntemusta vaativia konkreettisia palveluja hankkeiden asiakasryhmille. Järjestöjä on mukana kehittämässä virtuaaliauttamista ja uusia palveluja tai mukana kuntien hyvinvointisuunnitelmien ja järjestöstrategioiden laatimisessa. Useissa osahankkeissa järjestöt ovat mukana uusien vertaisryhmien kehittämistyössä ja vertaistoiminnan toteuttamisessa.

Yhdessä hankkeessa on päätetty tavata potilas- ja vammaisjärjestöjä säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Tapaamisten avulla pyritään saamaan asiakkaan ääni kuuluville, kuulemaan uusia ideoita ja antamaan järjestöille mahdollisuus vaikuttaa suunnitteilla oleviin asioihin.

Ehdoton valtaosa yhteistyöstä toteutuu keskinäisenä vaihtona ilman erillistä rahallista sopimusta. Vain viidessä osahankkeessa oli järjestön kanssa tehty ostopalvelusopimus. Kahdeksassa osahankkeessa toimitaan KASTE-hankkeen rahoituksella, käytännössä kumppanuussopimuksin tai niin, että hanke maksaa esimerkiksi yhteisestä tiedotuksesta, ryhmätoiminnoista, matkoista ja materiaalityönnöstä syntyviä kuluja.

”Omassa osahankkeessamme olemme havainneet, että järjestöjen osallistuminen jo varhaisessa vaiheessa palvelujen suunnitteluun auttaa havaitsemaan sudenkuoppia jo ennalta ja pitämään kehittäjän jalat maassa.”

Järjestöjen osallistuminen KASTE-ohjelman toteuttamiseen omilla hankkeillaan

Järjestöjen osallistumisesta Kaste-ohjelman toteuttamiseen omilla kehittämishankkeillaan on käyty keskustelua koko ohjelmakauden ajan. Alusta asti on ollut selvää, että järjestöt eivät voi hakea ohjelman mukaista valtionavustusta kehittämishankkeisiin, koska se on varattu kunnille. Epäselvyyttä sen sijaan on ollut koko ohjelmajakson ajan siitä, voivatko järjestöt olla osatoteuttajina hankkeissa, joihin kunnat ovat saaneet valtionavustusta esim. kumppanuussopimuksilla. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ei ole antanut tähän liittyen selkeää toimintaohjeistusta, joten hanketoimijat ovat kokeilleet itse erilaisia sovelluksia.

Yhtä lailla epäselvyyttä on ollut myös siitä, voivatko järjestöt hakea kehittämishankeavustusta Raha-automaattiyhdistykseltä Kaste-ohjelman painopisteitä tai tavoitteita toteuttaviin kehittämishankkeisiin. Selkeitä toimintaohjeita tähän ei ole RAY antanut, mutta toisaalta RAY on kuitenkin ilmoittanut rahoittavansa tiettyä joukkoa Kaste-ohjelman tavoitteita toteuttavia hankkeita. Näitä RAY-rahoitteisia järjestöjen omia Kaste-hankkeita oli vuoden 2010 lopussa käynnissä yhteensä 21 kehittämishanketta. RAY on itse teettänyt näille kehittämishankkeille oman erityisarvioinnin ulkopuolisella arvioitsijalla ja sen tulokset julkistetaan toukokuussa 2011.



Kuvio 2 Järjestöt KASTE –hanketoiminnassa

3. JÄRJESTÖT JA TULEVA KASTE-OHJELMA

Keskusliiton toteuttamassa kyselyssä KASTEen hankevastaavat pitivät hyvänä sitä, että STKL:lla on ollut koordinoiva rooli järjestöyhteistyön aikaansaamiseksi ohjelmassa. Lähes kaikilla hankevas-
taavilla on jatkossakin toiveita STKL:lle ohjelman ja järjestöjen välisen yhteistyön edistämiseksi. STKL:lta kaivataan jatkossakin työtä järjestöjen osallistumismahdollisuuksien edistämiseksi. STKL:lle asetetaan toiveita etenkin järjestöjen välisen yhteistyön tiivistämiseksi, mutta myös ta-
paamisten järjestämiseksi kuntien ja palvelutuottajien kesken tai hankekoordinaattorien kesken uusien järjestöosallistumisen muotojen edistämiseksi. STKL:lta odotetaan järjestöjen ja kuntien välisen yhteistyön koordinointia. Hankkeissa toivotaan järjestöjen alueellisen organisoitumisen edistämistä, pysyvämpään yhteistyöhön kaivataan koordinaatiota.

”järjestöjen välistä yhteistyötä tulisi lisätä ja STKL olisi siinä luonteva tiedonvälittäjä, kun julkinen sektori etsii, miten järjestötoimijat tavoitetaan. Toiseksi se voisi käynnistyviin hankkeisiin olla yhteydessä ja sparrata järjestöjen roolin ostamiseksi ennen kuin uraudumme.”

Hankekoordinaattorien työtä palvelisi myös tietyn toimialan, esim. vanhus- ja eläkeläisjärjestöjen koordinointi paikallisesti ja alueellisesti. Hankevastaavat peräänkuuluttavat myös vapaaehtoistoiminnan positiivisella tavalla näkyväksi tekemistä ja puolesta puhumista, jotta vapaaehtoistoimintaan saataisiin mukaan nykyistä enemmän osallistujia. Kuntiin ja osaamiskeskuksiin kaivattiin enemmän tietoa järjestöjen vapaaehtoistoiminnasta, kyvystä vahvistaa lähiyhteisöjä ja niiden kyvystä rekrytoida vapaaehtoisia vastaamaan uusiin tarpeisiin sillä järjestöt näyttäytyvät edelleen kuntiin päin ennen kaikkea palvelutuottajina.

Kaksi osahanketta toivoi STKL:lta selkeää ohjeistusta sen suhteen, miten kumppanuussopimuksia voidaan hankkeissa hyödyntää. STKL:lta odotetaan vinkkejä ja tukea konkreettisen yhteistyön toteuttamiseen, mm. tilaisuuksia, joissa esiteltäisiin onnistuneita toimintatapoja esim. kumppanuussopimusten suhteen sekä tietoa järjestöjen kanssa tehtävien kumppanuus- ja ostopalvelusopimusten muodoista ja juridiikasta.

Hankekoordinaattorit toivovat järjestöiltä myös omaa aktiivisuutta. Järjestöjen olisi syytä olla yhte-
yksissä hankkeisiin jo omien hankkeiden suunnittelu- ja rahoituksen hakuvaiheissa. Myös Kaste-
ohjelman ensimmäisen, vuonna 2010 ilmestyneen väliarvioinnin mukaan hanketoimijat kaipasivat
järjestöiltä osin enemmän aloitteellisuutta ja yhteydenottoja. Kaste-ohjelman toisessa väliraportissa
(2011) arvioidaan myös, että yritykset ja järjestöt eivät tällä hetkellä riittävästi pääse osallistumaan
kehittämisen kokonaisuuteen ja ne olisi syytä ottaa mukaan kehittämistoiminnan suunnitteluun ja
toteutukseen.

STKL:n kyselyyn vastanneet hankekoordinattorit odottavat myös järjestöiltä aktiivisuutta:

”Vaikka kehittämis ehdotuksia on järjestöiltä tullut, voisi niitä tulla enemmänkin, jolloin tarvittaisiin valintaa sen suhteen, mihin hanke voi lähteä ja mihin taas ei.”

Hankekoordinaattorien mielenkiinnon kohteena on myös, miten voisi olla toteutettavissa hankkeita, joissa järjestöt ovat mukana omalla rahoituksella, jonkinlaisilla rinnakkaishankkeilla.

KASTE -ohjelmaan liittyen valtakunnallisista järjestöistä osa on esittänyt kritiikkiä siitä, että järjestöt eivät ole päässeet osallistumaan ohjelmaan. Ohjelman haasteena on järjestöjen kannalta se, että ohjelmasta huomattava osa toteutuu valtionapuhankkeiden kautta ja hanketoiminta toteutetaan kunnissa ja alueilla. Valtakunnalliset järjestöt monissa tapauksissa ovat luontevampia kumppaneita hankeyhteistyössä kuin paikallisyhdistykset. Se edellyttää koordinoivan tahon roolia tiedonvälittämisessä sekä hankevalmistelijoiden ja järjestöjen yhteen saattamisessa. Yhtä lailla kuin Kaste ohjelma rakennetaan valtakunnallisesti ja toteutetaan hankkeitten osalta lähinnä alueellisesti, myös koordinaatioyhteistyön tulee toteutua sekä alueellisesti että valtakunnallisesti.

Jotta järjestöt -KASTE -yhteistyössä päästään parempaan tulokseen kuin ensimmäisellä ohjelma-kaudella, se edellyttää selkeää suunnitelmaa. Tarvitaan yhdessä KASTEen ohjelmajohdon ja ohjelmapäälliköiden kanssa asetettuja tavoitteita, yhdessä sovittujen keinojen ja työnjaon määrittelyä. Tämä työ on käynnistynyt vuoden 2011 alussa ohjelmajohdon, alueilla olevien ohjelmapäälliköiden ja STKL:n välisissä työkokouksissa. Niihin on kutsuttu mukaan myös RAY:n edustaja. Näin syntyvää suunnitelmaa käsitellään ja kehitetään edelleen järjestöjen KASTE -työkokouksessa syksyllä. Tavoitteena on, että KASTEen toisella ohjelmakaudella pystytään ottamaan tavoitteellinen askel järjestöjen KASTE-osallisuuden parantamiseksi. Yhdestä asiasta on jo olemassa selkeä tahtotila: tarvitaan konkreettinen ja selkeä opas sekä kunnille että järjestöille siitä, miten ottaa huomioon järjestöt KASTEen toteuttamisessa. Varmaa on, että järjestöt tahtovat olla mukana toteuttamassa yhteistä ohjelmaa, mikäli sen painopisteet koskettavat omaa jäsenistöä ja omaa substanssialuetta.

Tammikuussa 2011 järjestettiin ensimmäinen työkokous valtakunnallisille järjestöille KASTEen toiseen ohjelmakauteen liittyvistä sisällöllisistä odotuksista ja järjestöjen tavoitteista. Tällä kertaa järjestöjen työkokous oli ensimmäinen, jossa tavoitteita käsiteltiin. On sovittu, että valmistelun edettyä ja kun tavoitteista on olemassa tarkempia hahmotteluja, järjestetään järjestöille toinen työkokous syksyllä ja mahdollisuus tavoitteiden kommentointiin. Järjestöille on tärkeää se, miten niiden nostamat asiat näkyvät lopullisissa tavoitteissa.

Yhteistyön rakentumisesta on saatu runsaasti kokemuksia kuluneella ohjelmakaudella. Näitä kokemuksia hyödyntäen voidaan koota tulevat yhteistyörakennelmat ja kirjata selkeästi näkyville toimintaperiaatteet sille, miten järjestöt ovat mukana ohjelman rakentamisessa ja tulevat kuulluksi. Tarvitaan linjauksia siihen, miten järjestöt voivat osallistua kumppaneina laajempien hankkeitten valmisteluun, suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä siihen, miten järjestöt voivat hakea omia Kaste-ohjelmaa toteuttavia kehittämishankkeita RAY:lta ja verkottua näiden kanssa osaksi laajempaa Kaste-kokonaisuutta.